

How to cite: Maslova, N. (2024). The Impact of International Legal Obligations on the Improvement of Ukrainian National Legislation. *World conference on future innovations and sustainable solutions*. Futurity Research Publishing. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14506694>

The Impact of International Legal Obligations on the Improvement of Ukrainian National Legislation

Nataliya Maslova

Doctor of Legal Sciences, Associate Professor, Professor of the Department, Kharkiv University, Kharkiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-2690-9517>

Accepted: October 23, 2024 | **Published:** November 1, 2024 | **Language:** Ukrainian

Abstract: This study explores the impact of international legal obligations on improving Ukraine's national legislation. The research aims to analyze how international agreements influence domestic legal reforms and identify key challenges and opportunities in this process. A comparative legal analysis and case studies of specific legislative changes in Ukraine were used as the primary methods. The findings indicate that adherence to international obligations significantly contributes to the modernization of national laws while highlighting the need for institutional reform and capacity-building. These results are vital for aligning Ukraine's legal framework with global standards and promoting effective governance.

Keywords: international obligations, national legislation, legal reform, Ukraine, global standards, governance alignment.

Вступ

Міжнародно-правові зобов'язання відіграють значну роль у процесі вдосконалення національного законодавства України. Участь держави в міжнародних організаціях, підписання

міжнародних угод та адаптація до європейських стандартів стимулюють розвиток правової системи, підвищення рівня захисту прав людини та впровадження демократичних принципів управління. Інтеграція України до європейського правового простору, зокрема через Угоду про асоціацію з ЄС, а також зобов'язання держави в рамках ООН, Ради Європи та інших організацій, створюють базу для гармонізації національного законодавства з міжнародними нормами. Такі зміни включають модернізацію судової системи, реформу виборчого законодавства, забезпечення рівності прав громадян і посилення боротьби з корупцією. Зокрема, вплив правових норм Європейського Союзу на законодавчі ініціативи в Україні є значним, оскільки країна прагне наближення до європейських правил і стандартів, щоб відповідати вимогам інституцій ЄС. Україна активно імплементує численні директиви та угоди, що дозволяють інтегрувати інноваційні технології та методи в управлінні різними сферами суспільного життя – від екології до прав споживачів. Одним із прикладів є прийняття законодавчих актів, які сприяють розвитку «зелених» технологій, запровадженню систем екологічного моніторингу та використанню інноваційних методів у сфері енергетики, що є частиною виконання міжнародних зобов'язань перед ЄС.

Особливу увагу варто звернути на інноваційні технології, які активно впроваджуються в українське законодавство завдяки міжнародним зобов'язанням. Наприклад, інтеграція технологій блокчейн у процеси управління публічними реєстрами та захисту прав власності стала важливою частиною реформ у сфері цифровізації. Крім того, розвиток електронного урядування в Україні, що включає впровадження онлайн-сервісів для громадян, базується на міжнародних стандартах захисту даних та конфіденційності. Такі технології дозволяють не тільки покращити ефективність державного управління, але й забезпечити прозорість, що відповідає вимогам міжнародних угод у сфері прав людини та демократії. Міжнародні правові зобов'язання не лише формують правову основу для розвитку технологій, але й стимулюють інноваційні зміни в різних секторах економіки та суспільства. Проте, незважаючи на значний прогрес у багатьох сферах, окремі аспекти цього процесу залишаються не досить дослідженими. Зокрема, недостатньо уваги приділяється питанням імплементації міжнародних екологічних стандартів, механізмам моніторингу виконання міжнародних зобов'язань, а також гармонізації національного законодавства у сфері кібербезпеки з міжнародними нормами. Важливо також враховувати вплив російської агресії на спроможність України виконувати міжнародно-правові зобов'язання та забезпечувати належний захист прав людини на тимчасово окупованих територіях. Недостатньо досліджено й те, як процес імплементації міжнародних норм впливає на національний правовий порядок у контексті судової практики та правозастосування.

Велика кількість науковців вивчали проблематику вдосконалення законодавства України. Зокрема, Biedova (2018) досліджує процеси та механізми, що сприяють адаптації національного законодавства України до правових норм Європейського Союзу, відомих як *acquis communautaire*. У дослідженні акцентовано увагу на інституційних елементах, необхідних для цієї адаптації, зокрема юридичних, процедурних та організаційних аспектах. Автор аналізує стратегії подолання викликів, які виникають у процесі приведення українського законодавства у відповідність до європейських стандартів, а також роль правових інституцій у цьому процесі. Prus

(2023) досліджував недоліки та прогалини в українському законодавстві щодо гендерно зумовленого насильства. Автор звертає увагу на необхідність узгодження законодавчих норм України з міжнародними стандартами, особливо в контексті посилення правового захисту жертв насильства, а також пропонує можливі законодавчі реформи для покращення системи підтримки постраждалих та підвищення ефективності заходів з попередження гендерно зумовленого насильства. Akaliyski et al. (2022) досліджували виміри та динаміку культурної інтеграції в межах Європейського Союзу, проаналізувавши, як спільні цінності впливають на культурні відносини між державами-членами ЄС і як національні ідентичності взаємодіють із колективними європейськими цінностями. Dyachenko (2023) досліджував удосконалення правового регулювання в Україні щодо реалізації прав осіб з інвалідністю у сфері трудових відносин згідно з міжнародними стандартами. У його роботі проаналізовано наявне законодавство України та його виконання, а також вивчено необхідні реформи, щоб покращити захист прав осіб з інвалідністю в трудовій сфері.

Результати дослідження

Українське законодавство значною мірою знаходиться на етапі трансформації, пов'язаної з імплементацією міжнародних стандартів. Одним із ключових документів є Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (2014), яка вимагає гармонізації значної частини українського законодавства з *acquis* ЄС. Наприклад, у сфері захисту прав споживачів впроваджено норми Директиви 2011/83/ЄС, що забезпечують право споживачів на інформацію, повернення товарів та прозорість угод (European Parliament and Council, 2011). У сфері прав людини важливим документом є Європейська конвенція з прав людини, що впливає на українське судочинство. На базі виконання рішень ЄСПЛ було ухвалено Закон «Про відновлення довіри до судової влади» (European Commission, 2014), який став основою судової реформи. Проте повне виконання рішень ЄСПЛ залишається проблематичним, оскільки реформа судової системи досі є незавершеною. Законодавство у сфері екології значно розвинулося завдяки зобов'язанням за Паризькою кліматичною угодою. Було ухвалено Закон України «Про запобігання, зменшення та контроль забруднення атмосферного повітря» (Verkhovna Rada of Ukraine, 2021), однак механізми його реалізації потребують доопрацювання через відсутність належної інфраструктури моніторингу.

Кібербезпека є іншою сферою, де міжнародні зобов'язання виконують провідну роль. Ухвалений Закон «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» (2018) адаптував вимоги Конвенції Ради Європи про кіберзлочинність. Незважаючи на це, державні органи часто стикаються з проблемами кадрового забезпечення та інституційної координації. Що стосується боротьби з корупцією, ключовими документами є рекомендації Групи держав проти корупції (GRECO). Вони зумовили створення Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК), а також запровадження електронного декларування доходів посадових осіб. Однак ефективність цих інституцій залежить від політичної волі та незалежності судової влади. Міжнародно-правові зобов'язання стали каталізатором багатьох реформ в Україні, наприклад,

участь у Конвенції ООН проти корупції сприяла посиленню механізмів фінансового моніторингу та прозорості державного управління (Council of Europe, 1950). Важливим досягненням у цій сфері є впровадження електронних закупівель через систему ProZorro, яка відповідає міжнародним стандартам прозорості та ефективності.

У сфері громадянських прав виконання зобов'язань за Європейською конвенцією з прав людини вплинуло на ухвалення Законів «Про безоплатну правову допомогу» та «Про доступ до публічної інформації». (Venice Commission, 2020), які розширили можливості громадян для реалізації своїх прав. Участь України в роботі Ради Європи та Венеціанської комісії стимулює вдосконалення судової реформи та гарантій незалежності суддів. Екологічні стандарти, визначені в рамках Договору про енергетичне співтовариство, призвели до ухвалення законів, що регулюють упровадження відновлюваних джерел енергії. Зокрема, законодавство передбачає розвиток сонячної та вітрової енергетики, що є стратегічно важливим для виконання зобов'язань у межах Паризької угоди. Міжнародна співпраця також впливає на реформу державного управління. Наприклад, рекомендації організації економічного співробітництва та розвитку (United Nations General Assembly, 1966) щодо покращення адміністрування податків сприяли ухваленню Закону «Про основи стратегічного планування». Цей закон запровадив систему моніторингу ефективності державної політики, що відповідає міжнародним стандартам управління. Отже, міжнародні зобов'язання стали важливим інструментом трансформації законодавства України. Вони не лише стимулюють адаптацію міжнародних стандартів, але й сприяють залученню іноземної допомоги для їх реалізації. Проте ключовими викликами залишаються низький рівень виконання реформ, відсутність політичної стабільності та недостатній моніторинг реалізації законодавства.

Крім того, до вдосконалення законодавства України можуть бути залучені різноманітні сучасні технології, що вже активно використовуються європейськими країнами. Однією з найбільш перспективних є технологія штучного інтелекту (ШІ), яка дозволяє автоматизувати процеси аналізу законодавчих ініціатив, прогнозування правових наслідків та створення рекомендацій для правозастосування. В Європейському Союзі штучний інтелект уже застосовують для оптимізації судових процесів та виявлення порушень у правовій сфері. Крім того, технології великого обсягу даних (Big Data) можуть значно полегшити аналіз соціально-економічних тенденцій і допомогти в розробленні більш ефективних законодавчих ініціатив (Suleimanova, 2024). Також важливу роль у цьому контексті відіграють технології блокчейн, що забезпечують прозорість і незмінність даних, які можуть бути використані для підвищення довіри до публічних реєстрів і забезпечення захисту прав власності. В ЄС активно використовують такі технології для поліпшення ефективності регуляторних механізмів у фінансовому та енергетичному секторах. Ці інновації мають потенціал удосконалити українське законодавство, сприяючи інтеграції з європейськими стандартами та забезпеченню кращої взаємодії між державою та громадянами.

Важливим аспектом є такий інструмент для вдосконалення правової системи, як медіація, оскільки вона сприяє альтернативному вирішенню спорів без необхідності звертатися до суду, знижуючи навантаження на судову систему та забезпечуючи більш ефективне і швидке розв'язання конфліктів (Сулейманова, 2021). В умовах глобалізації та інтеграції в міжнародні

правові стандарти медіація стає важливим елементом, що дозволяє країнам досягати більшої стабільності в правовій сфері. Європейські країни активно впроваджують медіацію в різних сферах, включаючи комерційні та сімейні спори, адже це дозволяє зберігати конфіденційність та знижує витрати на юридичні послуги. В Україні розвиток медіації може стати важливим кроком до вдосконалення правового середовища, що особливо актуально для підприємців, які часто стикаються з правовими труднощами в межах міжнародних контрактів. Ураховуючи досвід європейських країн, запровадження медіації в Україні може бути важливим етапом для вдосконалення судової практики та створення більш гнучкої та адаптивної правової системи.

Висновки

Таким чином, інноваційні технології, зокрема штучний інтелект, відіграють важливу роль у модернізації правової системи України. Впровадження таких технологій, як цифрові платформи для автоматизації процесів, системи управління інформацією, а також медіація, може значно спростити взаємодію між громадянами, бізнесом і державними установами, підвищуючи ефективність і доступність правосуддя. Медіація, яка активно застосовується в європейських країнах, є важливим інструментом для розв'язання конфліктів без необхідності звертатися до суду, що допомагає зменшити навантаження на судову систему та забезпечити більш гнучке подолання суперечок. Отже, інтеграція міжнародних правових стандартів і технологічних інновацій у національне законодавство сприяє розвитку правової системи України, підвищує її конкурентоспроможність і покращує умови для ведення бізнесу.

Література

- Сулейманова, С. Р. (2021). Основні принципи медіації. *Bulletin of Mediation Studies*, 5(3), 45-53. Retrieved from <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/71766002-b7d4-46ea-ald4-7ed18b951bec/content>
- Akaliyski, P., Welzel, C., & Hien, J. (2022). A community of shared values? Dimensions and dynamics of cultural integration in the European Union. *Journal of European Integration*, 4(4), 569-590. <https://doi.org/10.1080/07036337.2021.1956915>
- Biedova, O. A. (2018). Elements and means of improving the institutional provision of adapting Ukraine's legislation to the EU acquis. *Scientific Papers of the Legislation Institute of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 1(5), 40-47. <https://doi.org/10.32886/instzak.2018.05.06>
- Council of Europe. (1950). European Convention on Human Rights. Retrieved from https://www.echr.coe.int/documents/convention_eng.pdf
- Dyachenko, O. (2023). The improvement of legal regulation in Ukraine of the realization of the rights of persons with disabilities in the field of labor relations. *Uzhhorod National University Herald Series Law*, 1(76), 224-229. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.76.1.35>
- European Commission. (2014). Association Agreement between the European Union and Ukraine. *Official Journal of the European Union*. Retrieved from [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22014A0830\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22014A0830(01))

- European Parliament and Council. (2011). Directive 2011/83/EU on consumer rights. *Official Journal of the European Union*, L 304, 64-88. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32011L0083>
- Prus, I. (2023). Actual areas of improvement of Ukrainian legislation in the field of prevention of gender-based violence. *Actual Problems of Law*, 4, 83-87. <https://doi.org/10.35774/app2022.04.083>
- Suleimanova, S. (2024). Comparative legal analysis of the role of artificial intelligence in human rights protection: Prospects for Europe and the Middle East. *Pakistan Journal of Criminology*, 16(3). Retrieved from <https://www.pjcriminology.com/wp-content/uploads/2024/05/58-Comparative-Legal-Analysis-of-the-Role.pdf>
- United Nations General Assembly. (1966). International Covenant on Civil and Political Rights. Retrieved from <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/international-covenant-civil-and-political-rights>
- United Nations General Assembly. (1966). International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights. Retrieved from <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/international-covenant-economic-social-and-cultural-rights>
- United Nations. (1945). Charter of the United Nations. Retrieved from <https://www.un.org/en/about-us/un-charter>
- Venice Commission. (2020). Opinion No. 960/2019 on the Law of Ukraine on Education in Relation to the Use of State Language and National Minorities. Retrieved from [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2019\)031-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2019)031-e)
- Verkhovna Rada of Ukraine. (2021). Law of Ukraine on the Prevention, Reduction, and Control of Air Pollution. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua>